

Голові спеціалізованої вченої ради
К 79.051.05 у Чернігівському національному
технологічному університеті
доктору наук з державного управління,
професору Вдовенку С.М.

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата наук з державного управління,
доцента Дзяної Галина Олексіївни, на дисертацію Ющенко Людмили Іванівни
«Механізми впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади»,
подану до захисту в спеціалізовану вчену раду К 79.051.05 Чернігівського
національного технологічного університету на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації. Значення роботи обумовлене значними теоретико-методологічними та практичними невизначеностями, що спостерігаються у сфері розробки й реалізації виваженої, науково обґрунтованої, системної інноваційної політики та пов'язане із зростаючим впливом громадянського суспільства на процеси розвитку держави в цілому, сферу публічної політики та реформування державного управління зокрема. В складних умовах сучасного державотворення правильний вибір та застосування ефективної стратегії розвитку публічної влади позначається на змісті й динаміці розвитку різноманітних напрямків суспільного життя: економічному, соціальному, політичному ідеологічному тощо. При цьому особливо актуалізуються питання забезпечення ефективності механізмів функціонування в режимі нововведень, що мали би базуватися на чинній структурі системи публічного управління, її підсистемах та їх взаємозв'язках, особливостях їх функціонування та взаємодії. Найважливішими елементами цього механізму є нововведення та інноваційна діяльність. Актуалізуючи дану проблематику, автор абсолютно вірно звертається до світових практик, де використовується ознака “інновація – результат”, яка є офіційно визнана. В сучасній Україні один зі стратегічних напрямів реформування системи публічного управління стосується розвитку державної

служби й органів виконавчої влади через упровадження широкого спектру державно-управлінських інновацій.

Відтак, дисертаційне дослідження Ющенко Людмили Іванівни «Механізми впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади» виглядає доволі актуальним. Про практичну спрямованість роботи свідчить і науково-дослідна робота “Формування новітніх принципів децентралізації системи управління державою” (державний обліковий номер 0114U004425), в якій брала участь дисертантка разом з колегами на кафедрі публічного управління та менеджменту організацій Чернігівського національного технологічного університету

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, сформульованих у дисертації. Концептуальний задум дослідження, його понятійно-категоріальний апарат, основні положення й висновки в цілому відповідають чинним вимогам Міністерства освіти і науки України. Дисертантка досягла головної мети, тобто комплексно й системно, з відповідним методологічним інструментарієм дослідила складні й суперечливі питання механізмів впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади в Україні.

Для розкриття основних положень дисертаційного дослідження були поставлені наступні завдання: здійснити аналіз та узагальнення теоретичних підходів та концепцій публічного управління, щодо механізмів впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади; запропонувати та обґрунтувати комплексний механізм впровадження інновацій; удосконалити понятійно-категоріальний апарат дослідження інноваційної діяльності в органах публічної влади, притаманний державно-управлінським реформам; дослідити вітчизняний та зарубіжний досвід впровадження інновацій у публічному управлінні; надати оцінку готовності службовців органів публічної влади до державно-управлінських нововведень та систематизувати основні фактори спротиву; обґрунтувати напрями вдосконалення механізмів впровадження інновацій у діяльність органів публічної влади; запропонувати структурно-функціональну модель механізму

впровадження інновацій; надати рекомендації органам публічної влади щодо удосконалення процесів реалізації інновацій в державно-управлінській діяльності.

Логіко-композиційна побудова завдань, структура, зміст об'єкту та предмету дослідження, послідовність та виваженість як проміжних, так і основних висновків виглядають науково обґрунтованими і не викликають заперечень.

Такий складний об'єкт дослідження, як державно-управлінська діяльність органів публічної влади, потребує відповідної методології. Цілком виправдане використання дисертанткою фундаментальних положень науки державного управління, психології, соціології і права. Важливо також звернути увагу на застосування в дисертації принципів та методів аналізу закономірностей суспільного розвитку у перехідний період. Доречно також звернення автора до історичного, системного та логіко-діалектичного підходів; історико-хронологічного, абстрактно-логічного, аналітико-монографічного, структурно-функціонального, статистико-соціологічного, методів, а також моделювання та систематизації.

Відповідно до цілей дослідження у дисертаційній роботі здійснений ґрунтовний аналіз численної літератури з питань інноваційного розвитку системи органів публічної влади. Особливо важливе місце при цьому займають праці В. Бакуменка, Я. Бережного, Н. Гончарук, Н. Грицяк, Ю. Кальниша, С. Кравченка, А. Михненка, С. Попова, Т. Пахомової, Р. Примуша, Л. Приходченко, В. Рижиха, О. Руденко, Ю. Сурміна, що присвячені питанням застосування інновацій в державному управлінні та місцевому врядуванні, розвитку інноваційної діяльності у контексті євроінтеграційних прагнень України і досліджуються у підрозділі 1.

Загальне уявлення про інноваційний розвиток щодо ролі системи органів публічної влади в реалізації стратегічних переваг державної політики в контексті фундаментальних парадигм автором досліджено на основі наукових напрацювань сучасних вітчизняних та зарубіжних дослідників через ідеї синергетичної

концепції, глобалізаційного, інформаційного, інноваційного, соціального, європеїзаційного, ситуативного, системного та стратегічного підходів.

Значний інтерес викликає своєю науковою новизною та новаторськими підходами підрозділ 1.3., присвячений аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду опрацювання механізмів впровадження інновацій в діяльності органів публічної влади, на основі чого в подальшому запропоновано конкретні кроки для України, а також п. 2.1., в якому фокусується увага на особливостях застосування механізму впровадження інновацій у діяльність органів публічної влади.

Сформульовані дисертанткою висновки та розкриття основних наукових положень є логічно несуперечливими і ґрунтуються на достатньо широкому фактологічному матеріалі. В роботі широко використовується зарубіжний досвід законодавчого формування та впровадження інновацій у діяльність органів публічної влади.

Теоретико-методологічний і категоріальний апарат дисертації сформований і обґрунтований у цілковито логічний спосіб, що дозволяє досліднику рухатися по проблемному полі наукового дослідження.

Наукове значення дисертаційного дослідження, достовірність і новизна наукових положень обумовлені системним підходом до обґрунтованості вихідних концептів роботи, ґрунтовною апробацією отриманих результатів під час проведення різноманітних міжнародних та вітчизняних конференцій, семінарів, круглих столів тощо.

Особливу цінність роботі надають результати, що містять наукову новизну. В першу чергу на увагу заслуговує з'ясування специфіки феномену механізму впровадження інновацій в державно-управлінський процес шляхом розроблення його структурно-функціональної моделі. Автор переконливо розкриває власну концепцію через сукупність логічно пов'язаних між собою механізмів функціонування органів публічної влади на етапах прийняття та реалізації інновацій у системі їх діяльності, відповідно до загальносистемного, функціонального та інструментального рівнів впровадження.

Вагомим здобутком автора є розроблена та запропонована модель комплексного механізму впровадження інновацій. У роботі визначено її основні складові – суб'єкти ініціатив щодо інноваційної діяльності, механізми функціонування органів публічної влади в режимі впровадження інновацій та ресурсні механізми.

Автор логічно обґрунтовує власні визначення предметного поля дослідження шляхом формулювання дефініцій: “інноваційна діяльність органів публічної влади”; “державно-управлінські інновації”; “механізми впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади”. З використанням численних прикладів і досліджень пропонує власну класифікацію механізмів впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади за напрямками – розвитку та захисту, а також внутрішніми, стримувальними та кризовими напрямками.

Наголошено на необхідності реформування державного управління через адаптацію кращих зарубіжних практик впровадження інновацій в державно-управлінську діяльність сучасної України, вказано на необхідності визначення ступеня ефективності нововведень та ресурсної спроможності їх застосування в Україні; можливості подолання факторів спротиву на усіх рівнях ієрархії.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони відповідають сучасним потребам розвитку українського суспільства і орієнтовані та творчу адаптацію досвіду провідних європейських держав у сфері інноваційної діяльності органів публічної влади та її законодавчого забезпечення. Про це свідчать і результати впровадження даного дослідження: Антимонопольний комітет України (довідка про впровадження від 15.11.2017 р. № 101-18/11-10001); Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу ((довідка про впровадження від 06.08.2018 р. № 12/94-18); Київська обласна рада VII скликання (довідка про впровадження від 18.10.2018 р. № 2215/04-01); навчальний процес Чернігівського національного технологічного університету (довідка про впровадження від 29.12.2017 р. № 101/10-2549).

Все зазначене свідчить, що практичну спрямованість дисертаційного дослідження, результати якого можуть бути використані для підготовки й

узгодження управлінських і суспільно-політичних рішень щодо процесу реформування публічної влади в Україні

Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах.

Теоретичні положення і практичні рекомендації, що сформульовані в дисертаційній роботі, достатньою мірою відображені в публікаціях автора. Результати дослідження викладено в 16 наукових працях, серед яких 6 статей в наукових фахових виданнях України з державного управління та іноземних виданнях.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.

Аналіз змісту автореферату та дисертації підтверджує ідентичність структури, логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Оформлення дисертації та її автореферату здійснено відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Дисертація Ющенко Людмили Іванівни в цілому заслуговуючи на високу оцінку, але разом з тим, не позбавлена деяких недоліків та дискусійних положень. У зв'язку з цим висловимо наступні зауваження та рекомендації.

1. Досить цілісною є запропонована автором систематизація складових інноваційної діяльності органів публічної влади через обґрунтування основних етапів впровадження новацій в інноваційний процес – етапи взаємоадаптації, впровадження інновації, випробування інновації та інституалізації (рис. 2.1.) Проте, на нашу думку, подання такої системи у циклічному вигляді, тобто зародження потреб у інноваціях, як нової ідеї, після усталеного закріплення нового інструменту у повсякденній діяльності органів публічної влади, розширило б наукові перспективи даної сфери.

2. Обґрунтовані автором напрями вдосконалення механізму впровадження інновацій у діяльність органів публічної влади передбачають нормативно-правове визначення напрямів і форм інноваційного оновлення органів публічної влади, системи державного управління; наявність нормативно-правового забезпечення розробки і реалізації державних цільових програм. Автору варто було б більше

уваги приділити нормативно-правовому забезпеченню сфери інноваційної політики, публічного управління, публічної влади тощо, що дозволило б нівелювати змістовні прогалини вітчизняного законодавства у порівнянні з існуючим європейським досвідом у цій сфері.

3. Робота явно б виграла при наявності більш розгалужених соціологічних досліджень стосовно оцінювання стану практичної готовності державних службовців органів публічної влади щодо застосування державно-управлінських нововведень, а саме: за віковими групами, за термінами роботи в органах публічної влади, до і після освіти в системі НАДУ.

4. Було б доцільно більшу увагу приділити відкритості публічних службовців до можливостей, які відкриваються у зв'язку з розвитком громадянського суспільства України (політичних партій, профспілок, інших громадських об'єднань та рухів, окремих осіб і їх груп, тощо) в сенсі забезпечення якісно нових можливостей інноваційного розвитку органів публічної влади для державно-управлінського впливу на діяльність і розвиток окремих сфер і суспільства в цілому та соціального управління інноваційними змінами у різних сферах розвитку суспільства.

5. Вимагають доопрацювання рекомендації щодо визначення факторів супротиву при розробці інноваційної Стратегії, запропонованої автором, з урахуванням сучасних викликів і загроз, пов'язаних з недосконалістю законодавства та існуючими суперечностями, що історично склалися.

Загальний висновок по дисертаційній роботі. Дисертаційна робота в цілому є завершеним, самостійним дослідженням, в якому вирішена актуальна наукова проблема, поставлені і розв'язані складні наукові завдання, отримані нові наукові результати. Авторка виконує важливу практичну задачу, а саме – пропонує структурно-функціональну модель механізму впровадження інновацій, обґрунтовуючи процес передумов створення та реалізації державно-управлінської інновації для загальносистемного, функціонального та інструментального рівнів, визначає напрями вдосконалення механізмів впровадження інновацій у діяльність

органів публічної влади за певними групами – розвиток, захист, внутрішні напрями, стримування, кризові напрями.

Широка джерельна база свідчить про глибоке й всебічне вивчення заявленої теми. Структурно робота логічна і послідовна, композиційно завершена. Стиль викладання матеріалу свідчить про високий теоретичний рівень дисертантки, який може бути актуалізований у подальших наукових дослідженнях.

Зміст автореферату і дисертації є абсолютно ідентичними. Робота повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління.

Отже, виходячи з вищевикладеного, можна зробити загальний висновок, що дисертаційна робота на тему «Механізми впровадження інновацій в діяльність органів публічної влади» повністю відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 № 567, а її автор, Ющенко Людмила Іванівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент –

доцент кафедри державного управління
Львівського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України
кандидат наук з державного управління,
доцент

Г.О. Дзяна

